

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Кафедра цивільного, господарського та екологічного права

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

завідувач кафедри

Пушкіна О.В. _____

«___» _____ 20___ року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Екологічне право»

Галузь знань	08	Право
Спеціальність	081	Право
Освітній рівень	Перший (бакалаврський)	
Освітньо-професійна програма	Право	
Статус	Обов'язкова	
Загальний обсяг	4 кредити ЄКТС (120 годин)	
Форма підсумкового контролю	Екзамен	
Термін викладання	1-й семестр	
Мова викладання	українська	

Викладачі: доц. Тюрю Ю.І.

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Дніпро
НТУ «ДП»
2020

Робоча програма навчальної дисципліни «Екологічне право» для бакалаврів спеціальності 081 «Право» / Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», каф. цивільного, господарського та екологічного права – Д. : НТУ «ДП», 2020. – 17 с.

Розробник – доц. Тюрня Ю.І.

Робоча програма регламентує:

- мету дисципліни;
- дисциплінарні результати навчання, сформовані на основі трансформації очікуваних результатів навчання освітньої програми;
- базові дисципліни;
- обсяг і розподіл за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять;
- програму дисципліни (тематичний план за видами навчальних занять);
- алгоритм оцінювання рівня досягнення дисциплінарних результатів навчання (шкали, засоби, процедури та критерії оцінювання);
- інструменти, обладнання та програмне забезпечення;
- рекомендовані джерела інформації.

Робоча програма призначена для реалізації компетентнісного підходу під час планування освітнього процесу, викладання дисципліни, підготовки здобувачів до контрольних заходів, контролю провадження освітньої діяльності, внутрішнього та зовнішнього контролю забезпечення якості вищої освіти, акредитації освітніх програм у межах спеціальності.

Погоджено рішенням науково-методичної комісії спеціальності 081 «Право» (протокол № 1 від 31.08.2020).

ЗМІСТ

1. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2. ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.....	4
3. БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ	5
4. ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	5
5. ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	5
6. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ.....	8
6.1 Шкали	8
6.2 Засоби та процедури	8
6.3 Критерії	9
7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	14
8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	14

1. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

В освітньо-професійній програмі «Право» спеціальності 081 «Право» здійснено розподіл програмних результатів навчання (ПРН) за організаційними формами освітнього процесу. Зокрема, до дисципліни Б13 «Екологічне право» віднесено такі результати навчання:

Шифри результатів навчання (ПРН) та результати навчання	
РН2	Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання
РН6	Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему
РН14	Належно використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для своєї професійної діяльності
РН19	Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права
РН20	Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів

Мета дисципліни – формування у студентів еколого-правового світогляду, еколого-правового мислення, закріплення необхідних юридичних знань з метою вирішення конкретних питань практичної діяльності щодо кваліфікації еколого-правових відносин, захисту екологічних прав людини, забезпечення екологічного правопорядку.

Реалізація мети вимагає трансформації програмних результатів навчання в дисциплінарні та адекватний відбір змісту навчальної дисципліни за цим критерієм.

2. ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Шифр ПРН	Дисциплінарні результати навчання (ДРН)	
	шифр ДРН	зміст
РН2 РН6	ДРН2-Б13, ДРН14-Б13, ДРН19-Б13, ДРН20-Б13	Здатність аналізувати і тлумачити чинне екологічне законодавство
РН14 РН19	ДРН19-Б13 ДРН20-Б13	З'ясовувати специфіку права власності на природні ресурси та права природокористування
РН20	ДРН2-Б13, ДРН6-Б13, ДРН19-Б13, ДРН20-Б13	Характеризувати основні принципи еколого-правового регулювання
	ДРН6-Б13, ДРН20-Б13	Здатність відмежовувати екологічні правовідносини від інших видів правовідносин
	ДРН2-Б13, ДРН6-Б13, ДРН14-Б13, ДРН19-Б13, ДРН20-Б13	Здатність давати належну правову оцінку ситуаціям, що виникають у процесі екологічних правовідносин
	ДРН14-Б13, ДРН19-Б13	Характеризувати види та заходи юридичної відповідальності за порушення еколого-правових норм
	ДРН2-Б13, ДРН6-Б13, ДРН14-Б13, ДРН20-Б13	Визначати способи реалізації суб'єктивних екологічних прав та юридичних обов'язків у сфері використання природних ресурсів і охорони довкілля
	ДРН2-Б13, ДРН6-Б13, ДРН14-Б13, ДРН19-Б13, ДРН20-Б13	Здатність застосовувати еколого-правові норми до конкретних фактичних обставин

Шифр ПРН	Дисциплінарні результати навчання (ДРН)	
	шифр ДРН	зміст
	ДРН6-Б13, ДРН19-Б13, ДРН20-Б13	Визначати правові заходи щодо охорони навколишнього природного середовища та практику міжнародного співробітництва у цій сфері

3. БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ

Назва дисципліни	Здобуті результати навчання
Теорія держави та права Конституційне право Адміністративне право Цивільне право Кримінальне право Трудове право	Знати як проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел права. Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення. Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права. Знати як належно використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних державно-правових джерел для своєї професійної діяльності.

4. ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Вид навчальних занять	Обсяг, години	Розподіл за формами навчання, години					
		Денна		Вечірня		Заочна	
		аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	самостійна робота
Лекційні	66	14	52	-	-	6	60
Практичні	54	12	42	-	-	8	46
Лабораторні	-	-	-	-	-	-	-
Семінари	-	-	-	-	-	-	-
РАЗОМ	120	26	94	-	-	14	106

5. ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
ЛЕКЦІЇ		66
ДРН2-Б13, ДРН6-Б13, ДРН14-Б13, ДРН19-Б13, ДРН20-Б13	Тема 1. Поняття, предмет, метод, принципи та система екологічного права України	8
	1. Предмет і поняття екологічного права	
	2. Об'єкти та суб'єкти екологічного права	
	3. Метод правового регулювання екологічних відносин	
	4. Принципи екологічного права	
	5. Система екологічного права	
	6. Джерела екологічного права	

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
ДРН19-Б13 ДРН20-Б13	Тема 2. Право власності на природні ресурси 1. Поняття та зміст права власності на природні ресурси 2. Об'єкти права власності 3. Форми власності на природні ресурси 4. Суб'єкти права власності на природні ресурси 5. Підстави виникнення та припинення права власності на природні ресурси	8
ДРН2-Б13, ДРН6-Б13, ДРН14-Б13, ДРН20-Б13	Тема 3. Право природокористування 1. Право природокористування: поняття й види 2. Принципи права природокористування 3. Об'єкти та суб'єкти права природокористування 4. Класифікація права природокористування. Загальне і спеціальне природокористування 5. Права та обов'язки природокористувачів 6. Підстави виникнення і припинення відносин природокористування	8
ДРН14-Б13, ДРН19-Б13	Тема 4. Юридична відповідальність за порушення екологічного законодавства 1. Поняття та підстави юридичної відповідальності за екологічні правопорушення 2. Екологічне правопорушення як підстава юридичної відповідальності 3. Адміністративна відповідальність за екологічні правопорушення 4. Цивільно-правова відповідальність за екологічні правопорушення 5. Кримінальна відповідальність за екологічні злочини 6. Дисциплінарна відповідальність в екологічній сфері	8
ДРН2-Б13, ДРН6-Б13, ДРН19-Б13, ДРН20-Б13	Тема 5. Правове регулювання охорони та використання земель 1. Землі як об'єкт правової охорони та використання 2. Право власності на землю 3. Право користування землею та його види 4. Правові заходи охорони земель 5. Юридична відповідальність за порушення земельного законодавства	5
ДРН6-Б13, ДРН19-Б13, ДРН20-Б13	Тема 6. Правова охорона вод 1. Води як об'єкт правової охорони 2. Характеристика відносин водокористування 3. Функції державного управління в галузі використання і охорони вод 4. Правові заходи охорони вод 5. Юридична відповідальність за порушення водного законодавства	5
ДРН2-Б13, ДРН6-Б13, ДРН19-Б13, ДРН20-Б13	Тема 7. Правовий режим використання і охорони лісів та інших об'єктів рослинного світу 1. Поняття і загальна характеристика лісів як об'єкту правової охорони 2. Право власності на ліси та право користування лісами	5

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	3. Функції державного управління в галузі використання і охорони лісів	
	4. Правова охорона рослинного світу. Заходи щодо відтворення, підвищення продуктивності, охорони та захисту лісів. Юридична відповідальність за порушення законодавства про рослинний світ та лісового законодавства	
ДРН2-Б13, ДРН6-Б13, ДРН19-Б13, ДРН20-Б13	Тема 8. Правовий режим використання та охорони тваринного світу	5
	1. Тваринний світ як об'єкт правової охорони і використання	
	2. Суб'єкти, види і підстави права використання та охорони тваринного світу	
	3. Функції державного управління в галузі використання і охорони тваринного світу	
	4. Охорона тваринного світу. Юридична відповідальність за порушення законодавства про тваринний світ	
ДРН2-Б13, ДРН6-Б13, ДРН19-Б13, ДРН20-Б13	Тема 9. Правовий режим використання та охорони надр	5
	1. Надра як об'єкт правової охорони і використання	
	2. Право користування надрами: поняття, види, підстави виникнення і припинення, зміст	
	3. Управління в галузі використання і охорони надр	
	4. Заходи по охороні надр. Юридична відповідальність за порушення законодавства про надра	
ДРН6-Б13, ДРН19-Б13, ДРН20-Б13	Тема 10. Правове регулювання охорони атмосферного повітря	5
	1. Особливості атмосферного повітря як об'єкта екологічного права та його правового режиму	
	2. Поняття правової охорони атмосферного повітря	
	3. Система правових заходів щодо охорони атмосферного повітря	
	4. Юридична відповідальність за порушення законодавства в галузі охорони атмосферного повітря	
ДРН6-Б13, ДРН19-Б13, ДРН20-Б13	Тема 11. Міжнародне співробітництво у сфері екологічного права	4
	1. Поняття та принципи міжнародно-правової охорони навколишнього природного середовища	
	2. Міжнародно-правова охорона морського середовища	
	3. Міжнародно-правова охорона рослинного і тваринного світу	
	4. Діяльність міжнародних неурядових організацій та співробітництво України з ЄС у сфері захисту навколишнього природного середовища	
ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ		54
ДРН2-Б13,	1. Правова охорона земель	9
ДРН6-Б13,	2. Правова охорона вод в Україні	9
ДРН14-Б13,	3. Правова охорона лісів України	9
ДРН19-Б13,	4. Правова охорона тваринного світу в Україні	9
ДРН20-Б13	5. Правова охорона надр в Україні. Правова охорона природно-заповідного фонду	9
	6. Правова охорона атмосферного повітря в Україні	9
РАЗОМ		120

6. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання досягнень здобувачів здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до «Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти».

Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання здобувача за дисципліною.

6.1 Шкали

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами. Остання необхідна (за офіційною відсутністю національної шкали) для конвертації (переведення) оцінок мобільних здобувачів.

Шкали оцінювання навчальних досягнень здобувачів НТУ «ДП»

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити ЄКТС навчальної дисципліни зараховується, якщо здобувач отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації.

6.2 Засоби та процедури

Зміст засобів діагностики спрямовано на контроль рівня сформованості знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності здобувача за вимогами НРК до 6-го кваліфікаційного рівня під час демонстрації регламентованих робочою програмою результатів навчання.

Здобувач на контрольних заходах має виконувати завдання, орієнтовані виключно на демонстрацію дисциплінарних результатів навчання (розділ 2).

Засоби діагностики, що надаються здобувачам на контрольних заходах у вигляді завдань для поточного та підсумкового контролю, формуються шляхом конкретизації вихідних даних та способу демонстрації дисциплінарних результатів навчання.

Засоби діагностики (контрольні завдання) для поточного та підсумкового контролю дисципліни затверджуються кафедрою.

Види засобів діагностики та процедур оцінювання для поточного та підсумкового контролю дисципліни подано нижче.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальне заняття	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	процедури
лекції	контрольні завдання за кожною темою	усне опитування, бліц-опитування, тестування методи: евристичних питань, пояснювально-ілюстративний, частково-пошуковий, діалогового спілкування	підсумкове тестування, виконання практичного завдання	визначення загальної кількості балів за результатами поточних контролів; підсумкове тестування під час іспиту
практичні	контрольні завдання за кожною темою	виконання практичних завдань метод «навчаючи, вчуся», робота в малих групах, кросворд		
	індивідуальне завдання	виконання завдань під час самостійної роботи		

Під час поточного контролю лекційні заняття оцінюються шляхом тестування, усного опитування за кожною темою навчальної дисципліни. Практичні заняття оцінюються якістю виконання практичних завдань та індивідуального завдання.

За наявності рівня результатів поточних контролів з усіх видів навчальних занять не менше 60 балів, підсумковий контроль здійснюється без участі здобувача шляхом визначення середньозваженого значення поточних оцінок.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен здобувач вищої освіти під час екзамену має право пройти підсумкове тестування та виконати практичне завдання, яке містить питання, що охоплюють ключові дисциплінарні результати навчання.

6.3 Критерії

Реальні результати навчання здобувача вищої освіти ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час контрольних заходів за допомогою критеріїв, що описують дії здобувача для демонстрації досягнення результатів навчання.

Оцінювання з курсу навчальної дисципліни «Екологічне право» здійснюється з урахуванням розподілу отриманих балів за відповідний вид навчальної діяльності студента:

- ✓ поточне тестування за кожною темою;
- ✓ участь у форумі, аудиторна робота та виконання практичних завдань на практичних заняттях;

✓ виконання індивідуального завдання.

Тестування – це метод ефективної перевірки рівня засвоєння знань, умінь і навичок із навчальної дисципліни. **Тестування** з навчальної дисципліни «Екологічне право» здійснюється за кожною темою.

Вебфорум або просто Форум – інтернет-ресурс, популярний різновид спілкування в інтернеті, для проведення дискусій, на якому користувачі обмінюються досвідом та ідеями з певної заданої теми.

В рамках навчальної дисципліни «Екологічне право» передбачено **проведення форуму за певними темами** та **виконання практичних завдань на практичних заняттях**. За умови очного навчання практичне заняття за кожною темою проводиться з поділом групи на малі групи для створення дискусії.

Самостійна робота студента (СРС) є основним засобом засвоєння навчального матеріалу у вільний від аудиторних занять час. Самостійна робота включає:

- ◆ попереднє опрацювання інформаційного забезпечення за всіма видами навчальних занять;
- ◆ самостійне опрацювання теоретичних питань курсу;
- ◆ розв'язання завдань самоконтролю опанування дисциплінарними результатами навчання відповідно до робочої програми дисципліни

Метою СРС є засвоєння навчальної дисципліни в повному обсязі і послідовне формування у студентів самостійності як риси характеру, що відіграє суттєву роль у формуванні сучасного фахівця. У ході самостійної роботи студент має перетворитися на активного учасника освітнього процесу, навчитися свідомо ставитися до опанування теоретичних і практичних знань, вільно орієнтуватися в інформаційному просторі.

Самостійною роботою студента в рамках вивчення навчальної дисципліни «Екологічне право» є **підготовка індивідуального завдання**.

Індивідуальні завдання студентів з окремих навчальних дисциплін (комплексу навчальних дисциплін) включають виконання розрахункових, графічних, розрахунково-графічних робіт, есе, рефератів, презентацій, оформлення звітів, аналіз практичних ситуацій, підготовка реферативних матеріалів із фахових публікацій, курсових проектів (робіт), кваліфікаційних робіт, власні дослідження до конференцій, участь в олімпіадах тощо. Індивідуальні завдання сприяють більш поглибленому вивченню студентом теоретичного матеріалу, формуванню вмій використання знань для вирішення відповідних практичних завдань, підвищення рівня підготовки і розкриття індивідуальних творчих здібностей.

Індивідуальними завданнями студентів в рамках вивчення навчальної дисципліни «Екологічне право» є **підготовка презентації за запропонованою темою**.

У таблиці наведено розподіл максимальної кількості балів за певний вид навчальної роботи студента за темами навчальної дисципліни

Розподіл балів за видами навчальної роботи студента

Теми	Індивідуальне завдання (підготовка презентації)	Практичні заняття (вирішення задач)	Поточне тестування	Участь у форумі або аудиторна робота на практичних заняттях	Всього
1.	10		5,0	3	8
2.			5,0	3	8
3.			5,0	3	8
4.			5,0	3	18
5.		3,0	5,0	3	11
6.		5,0	4,0	3	12
7.		4,0	5,0	2	11
8.		3,0	3,0	3	9
9.		4,0	3,0		7
10.		3,0	3,0		6
11.				2,0	
Разом	10,0	22,0	45,0	23,0	100

Максимальна кількість балів з курсу навчальної дисципліни складає 100 балів.

Загальна оцінка з навчальної дисципліни «Екологічне право» визначається за накопичувальною системою, тобто сума всіх балів, отриманих за виконання певного виду робіт студента.

Індивідуальне завдання та комплексна контрольна робота на іспиті оцінюються експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

Зміст критеріїв спирається на компетентнісні характеристики, визначені НРК для бакалаврського рівня вищої освіти (подано нижче).

Загальні критерії досягнення результатів навчання для 6-го кваліфікаційного рівня за НРК

Інтегральна компетентність – здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Дескриптори НРК	Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономії та відповідальності	Показник оцінки
<i>Знання</i>		
♦ концептуальні знання, набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень;	Відповідь відмінна – правильна, обґрунтована, осмислена. Характеризує наявність: - концептуальних знань; - високого ступеню володіння станом питання; - критичного осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності	95-100
	Відповідь містить негрубі помилки або описки	90-94
	Відповідь правильна, але має певні неточності	85-89

Дескриптори НРК	Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономії та відповідальності	Показник оцінки
♦ критичне осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності	Відповідь правильна, але має певні неточності й недостатньо обґрунтована	80-84
	Відповідь правильна, але має певні неточності, недостатньо обґрунтована та осмислена	74-79
	Відповідь фрагментарна	70-73
	Відповідь демонструє нечіткі уявлення здобувача про об'єкт вивчення	65-69
	Рівень знань мінімально задовільний	60-64
	Рівень знань незадовільний	<60
Уміння		
♦ розв'язання складних непередбачуваних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання, що передбачає збирання та інтерпретацію інформації (даних), вибір методів та інструментальних засобів, застосування інноваційних підходів	Відповідь характеризує уміння: - виявляти проблеми; - формулювати гіпотези; - розв'язувати проблеми; - обирати адекватні методи та інструментальні засоби; - збирати та логічно й зрозуміло інтерпретувати інформацію; - використовувати інноваційні підходи до розв'язання завдання	95-100
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності з негрубими помилками	90-94
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації однієї вимоги	85-89
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації двох вимог	80-84
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації трьох вимог	74-79
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації чотирьох вимог	70-73
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності при виконанні завдань за зразком	65-69
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, але з неточностями	60-64
	Рівень умінь незадовільний	<60
	Комунікація	
♦ донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень та власного досвіду в галузі професійної діяльності; ♦ здатність ефективно формувати комунікаційну	Вільне володіння проблематикою галузі. Зрозумілість відповіді (доповіді). Мова: - правильна; - чиста; - ясна; - точна; - логічна; - виразна; - лаконічна. Комунікаційна стратегія:	95-100

Дескриптори НРК	Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономії та відповідальності	Показник оцінки
стратегію	<ul style="list-style-type: none"> - послідовний і несуперечливий розвиток думки; - наявність логічних власних суджень; - доречна аргументації та її відповідність відстоюваним положенням; - правильна структура відповіді (доповіді); - правильність відповідей на запитання; - доречна техніка відповідей на запитання; - здатність робити висновки та формулювати пропозиції 	
	<p>Достатнє володіння проблематикою галузі з незначними хибами. Достатня зрозумілість відповіді (доповіді) з незначними хибами. Доречна комунікаційна стратегія з незначними хибами</p>	90-94
	<p>Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано три вимоги)</p>	85-89
	<p>Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано чотири вимоги)</p>	80-84
	<p>Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано п'ять вимог)</p>	74-79
	<p>Задовільне володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано сім вимог)</p>	70-73
	<p>Часткове володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано дев'ять вимог)</p>	65-69
	<p>Фрагментарне володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано 10 вимог)</p>	60-64
	Рівень комунікації незадовільний	<60
<i>Відповідальність та автономія</i>		
<ul style="list-style-type: none"> ♦ управління комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах; ♦ відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або 	<p>Відмінне володіння компетенціями менеджменту особистості, орієнтованих на:</p> <p>1) управління комплексними проектами, що передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - дослідницький характер навчальної діяльності, позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію; - здатність до роботи в команді; - контроль власних дій; 	95-100

Дескриптори НРК	Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономії та відповідальності	Показник оцінки
груп осіб; ♦ здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності	2) відповідальність за прийняття рішень в непередбачуваних умовах, що включає: - обґрунтування власних рішень положеннями нормативної бази галузевого та державного рівнів; - самостійність під час виконання поставлених завдань; - ініціативу в обговоренні проблем; - відповідальність за взаємовідносини; 3) відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб, що передбачає: - використання професійно-орієнтовних навичок; - використання доказів із самостійною і правильною аргументацією; - володіння всіма видами навчальної діяльності; 4) здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності, що передбачає: - ступінь володіння фундаментальними знаннями; - самостійність оцінних суджень; - високий рівень сформованості загальнонавчальних умінь і навичок; - - самостійний пошук та аналіз джерел інформації	
	Упевнене володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано дві вимоги)	90-94
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано три вимоги)	85-89
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано шість вимог)	74-79
	Задовільне володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано сім вимог)	70-73
	Задовільне володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано вісім вимог)	65-69
	Рівень автономності та відповідальності фрагментарний	60-64
	Рівень автономності та відповідальності незадовільний	<60

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Технічні засоби навчання.

- мультимедійне обладнання;
- інформаційно-комунікаційні засоби;
- персональні комп'ютери.

Дистанційна платформа Moodle.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

8.1. Основна рекомендована література

1. Екологічне право: Особлива частина: Підручник для студентів юридичних вузів і факультетів: Повний акад. курс/ За ред. В.І. Андрейцева. - К.: Істина, 2001. - 544с.

2. Балюк Г.І. Екологічне право України: Конспект лекцій у схемах: Навчальний посібник/ Г.І. Балюк. - К.: Юрінком Інтер, 2006. - 192с.
3. Комарницький В. М. Екологічне право: Навч. посіб. / В.М. Комарницький, В.І. Шевченко, А.В. Єлькін. – 3-тє вид. – К.: ЦНЛ, 2006. – 224 с.
4. Кобецька Н.Р. Екологічне право України: Навчальний посібник/ Н. Р. Кобецька. - 2-ге вид., перероб. і доп.. - К.: Юрінком Інтер, 2008. - 352с.
5. Екологічне право України: Підручник/ За ред. А.П. Гетьмана, М.В. Шульги. - Х.: Право, 2009. - 328с.
6. Кичигин Н. В. Экологическое право : краткий курс лекций / Н. В. Кичигин, М. В. Пономарев, Н. И. Хлуденева. – 2-е изд., испр. и доп. – М. : Юрайт, 2012. – 217 с.
7. Екологічне право України: підручник / Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.»; за ред. І. І. Каракаша. - О. : Фенікс, 2012. - 788 с.
8. Основи екології : підручник / Я.Б. Олійник, П.Г. Шищенко, О.П. Гавриленко. – К. : Знання, 2012. – 558 с.
9. Соломенко Л.І., Боголюбов В.М. Загальна екологія: навчальний посібник. – Херсон, 2012. -113 с.
10. Екологічне право: підруч. / Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Я. Мудрого»; за ред. А.П. Гетьмана. – Х.: Право, 2013. – 432 с.
11. Екологічне право України. Особлива частина: навч. посібник / О.М. Шуміло (кер. авт. кол.), В.А. Зуєв, І.В. Бригадир та ін.- К.: Центр учб. л-ри, 2013. – 432 с.
12. Екологічне право : навч. посіб. / Т. П. Устименко, С. С. Бичкова, І. А. Боровська, О. С. Бурлака, С. В. Губарев ; за ред. Т. П. Устименко. – Київ : Алерта : Правова Єдність, 2016. – 289 с.

8.2. Додаткова рекомендована література

1. Костюк Ю. Поняття та види шкоди, завданої екологічним правопорушенням/Ю. Костюк// Юридический вестник. – 2006. –№ 2. – С. 96–104.
2. Анісімова Г.В. Екологічне право України. Підручник /Г.В. Анісімова. – Х.: Право, 2009. – 327 с.
3. Екологічне законодавство України : зб. офіц. текстів законів станом на 25 вересн. 2012 р. – К. : Центр учб. л-ри, 2012. - 686 с.
4. Лозінська С. В.Європейська екологічна політика та її вплив на реформування законодавства України про охорону навколишнього природного середовища / С. В. Лозінська, Н. І. Чудик-Білоусова // Університетські наукові записки : часопис / Хмельн. ун-т упр. та права. - Хмельницький, 2012. – № 1. – С. 599-612.
5. Шмандій В.М., Клименко М.О., Голік Ю.С., Прищепа А.М., Бахарев В.С., Харламова О.В. Екологічна безпека. Підручник - Херсон: Олді-плюс, 2013.– 366 с.

8.3. Інформаційні ресурси

1. www.rada.gov.ua
2. Конституція України: Основний Закон України від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – №30.
3. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40-41.
4. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18.
5. Земельний кодекс України від 25.10.2001 р. // ВВР України. – 2002. - № 3.
6. Кодекс України про надра від 27.07.1994 р. // ВВР України.- 94 р. - №36.
7. Лісовий кодекс України від 21.01.1994 р. // ВВР України. – 94 р. - №17.
8. Водний кодекс України від 06.06.1995 р., № 213/95-ВР // ВВР України. – 1995 р. - №24.
9. Кримінальний кодекс України від 5 травня 2001 р. // Відомості ВР України, 2001 р.
10. Кодекс України про адміністративні правопорушення України від 7 грудня 1984 р. // Відомості ВР УРСР, 1984 р.- № 51, стаття 1122, Глава 7 – адміністративні правопорушення у сфері охорони природи, використання природних ресурсів, охорони культурної спадщини.
11. Про охорону навколишнього природного середовища. Закон України від 25 червня 1991 р. // ВВР України. – 1991 р.

Навчальне видання

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Екологічне право»
для бакалаврів спеціальності 081 «Право»

Розробник: **Юлія Іванівна Тюря**

У редакції автора

Підготовлено до виходу в світ
у Національному технічному університеті
«Дніпровська політехніка».
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 1842
49005, м. Дніпро, просп. Д. Яворницького, 19